

Verslag Brainstormsessie Speciaal Onderwijs d.d. 27 oktober 2003, Provinciehuis te Lelystad

1. Start

Wethouder Ritsema (Gemeente Noordoostpolder), start de brainstormsessie met een introductie op het thema en een verwijzing naar de Regiovisies Zorg voor mensen met een lichamelijke en een verstandelijke handicap. Er volgt een korte kennismakingsronde.

2. Presentatie n.a.v. notitie Inventarisatie Speciaal Onderwijs Flevoland

Mevrouw IJssel (Provincie Flevoland) beschrijft de aanleiding en omstandigheden rondom de totstandkoming van de notitie Inventarisatie Speciaal Onderwijs Flevoland. Ondanks dat Speciaal Onderwijs als beleidsveld als "randverschijnsel" werd gezien, heeft deze notitie binnen de provincie zijn effect niet gemist. Provinciale Staten hebben uitgesproken dat zij in deze statenperiode iets willen met dit onderwerp. Ook in het collegeprogramma is opgenomen dat er een beleidsvisie speciaal onderwijs wordt opgesteld. Daarnaast streeft het college van Gedeputeerde Staten naar integraal jeugdbeleid dat zich richt op het slaan van bruggen tussen verschillende disciplines die voor de alle jeugd in Flevoland van belang zijn, dus ook de kwetsbare en gehandicapte jongeren.

Doel van de brainstormsessie is na te gaan in hoeverre de voorliggende notitie aanvullingen of correcties behoeft en antwoorden te formuleren op de volgende vragen: Zijn alle knelpunten nu goed in beeld gebracht? Op welke wijze zou de provincie kunnen bijdragen aan de oplossing van de geconstateerde knelpunten? Welke rol kunnen andere partijen daarin vervullen? En welk traject moeten we hiervoor uitzetten?.

3. Presentatie n.a.v. het onderzoeksrapport "Thuiszitters in Beeld"

De heer Vermue (Centrum voor Consultatie en Expertise) heeft deelgenomen aan een onderzoek uitgevoerd door de Landelijke Centrum Onderwijs en Jeugdzorg (LCOJ) in opdracht van VWS en OC&W. Op basis van de onderzoeksresultaten is vastgesteld dat er tenminste 425 kinderen in Nederland thuiszitten en geen onderwijs volgen. Ondanks het ontbreken van een goed overzicht op alle thuiszitters, menen de onderzoekers dat het hier gaat om een ondergrens en dat de aantallen nog groter zijn. Het gaat hier om kinderen die wel terecht kunnen in de zorgsector maar nog geen plek hebben in het onderwijs. Dit hangt samen met een kwantitatief tekort aan capaciteit maar ook met een kwalitatief probleem omdat scholen voor speciaal onderwijs niet altijd toegerust zijn om deze kinderen te bedienen.

Het beeld voor Flevoland wijkt niet af van Gelderland en Overijssel. Specifiek voor Flevoland geldt natuurlijk wel dat het aanbod altijd achter de vraag aanloopt, omdat er sprake is van een jonge, sterk groeiende provincie. Dhr. Vermue stelt dat – bij zijn weten – Flevoland zo'n 5 à 10 thuiszittende kinderen per jaar kent.

Als goed en voldoende onderwijs ontbreekt dan is er sprake van een domino-effect. Kinderen zullen dan sneller een beroep doen op zorg. Om uithuisplaatsing van kinderen te voorkomen pleit dhr. Vermue ervoor het onderwijs voor deze kinderen beter te organiseren, ouders te ondersteunen en meer afstemming en samenwerking tussen onderwijs en zorg te bewerkstelligen..

4. Knelpunten speciaal onderwijs in de zorgsector

Groep 1

- Kinderen uit Zeewolde kunnen vaak niet terecht bij de Flevolandse scholen (bijv. in Lelystad);
- In Zeewolde reizen vooral leerlingen in de basisschoolleeftijd;
- De structuur voor een indicatie (bijv. PCL) en vergaderfrequentie werpen onnodige barrières op;
- Financiering van Gewoon Anders is nu onvoldoende en moet op peil worden gebracht;
- Op scholen voor speciaal basisonderwijs blijven kinderen "hangen" in afwachting van een plaats op een REC-school;
- Voor plaatsing van een kind wordt vaak niet gekeken naar: Welk onderwijs heeft een kind nodig? Maar naar welke school wil een kind opnemen.;
- Inclusief onderwijs behoeft goede facilitering en is niet voor iedereen;
- Naast inclusief onderwijs moeten ook speciale voorzieningen voorhanden zijn;

Groep 2

- Er ontbreekt een duidelijk wensbeeld: welk voorzieningenniveau streef je na, zowel richting inclusief als richting speciaal onderwijs?

- Scholen voor speciaal onderwijs hebben al moeite met hun eigen doelgroep. Kinderen die zich aan de rand van de doelgroep van een school bevinden, zijn dus altijd een probleem, zowel aan de boven- als de onderkant;
- De gebouwde omgeving veroorzaakt ook problemen voor het vinden van goede oplossingen. Bij de planning van nieuwe wijken kan voldoende aandacht voor specifieke aspecten helpen;
- Niet alleen was het voorzieningenniveau al minimaal in Flevoland, maar door de keuze die bijvoorbeeld de Herman Bekiuschool heeft moeten maken, gaat het voorzieningenniveau zelfs nog achteruit.

Groep 3

- Onderzoekscapaciteit in Flevoland is onvoldoende (in relatie tot indicatiestelling);
- Uitbreiding alternatieven is nodig: Inclusief onderwijs waar het kan en separaat (speciaal) onderwijs waar het moet;
- KDC-kinderen zijn verstoken van onderwijs;
- Er is meer samenwerking en stroomlijning nodig tussen de sectoren zorg en onderwijs;
- VO-scholen zijn niet altijd bereid rugzakkinderen op te nemen;
- Uitbreiding capaciteit wordt nu gedefinieerd en gefinancierd als een nevenvestiging van de hoofdlocatie. Dit is onterecht en onvoldoende.
- Op basis van aantallen doorverwijzingen speciaal onderwijs kun je constateren dat er kwaliteitsverschillen bestaan tussen de reguliere scholen;
- Het speciaal onderwijs buiten Flevoland is versnipperd;
- Na een onderwijsperiode buiten Flevoland is men in Flevoland onvoldoende berekend en toegerust op terugkomst.

5. Oplossingsrichtingen en wensen

- Formuleer een streefbeeld waar verschillende betrokken partijen zich achter kunnen scharen;
- Start samenwerkingsprojecten tussen zorg en onderwijs t.b.v. structurele ontwikkeling van onderwijs-zorg-systemen (arrangementen bestaande uit stoel in de klas, zorg, wonen, vervoer) en stroomlijning indicatiestelling;
- Bevorder speciaal voortgezet onderwijs (SVO) in Flevoland en in het bijzonder in Almere (nauwe samenwerking mogelijk tussen Gewoon Anders en Reactys?). Stimuleer, ondersteun en begeleidt werkgelegenheids- en arbeidstoeleidsprojecten voor 16+;
- Breng aanbod van speciaal onderwijs in overeenstemming met de vraag inclusief de bijbehorende (adequate) financiering;
- Ondersteun (m.n. met middelen) in het realiseren van onderwijs voor kinderen die nu nog op KDC's in Flevoland zitten;
- Boor Europese ontwikkelgelden aan t.b.v. speciaal onderwijs (VO en inclusief).
- Ontwikkel 1 loket voor de toegang tot zowel onderwijs als zorgvoorzieningen;
- formuleer een toekomstvisie op de gewenste beschikbaarheid van speciaal onderwijs, zowel kwantitatief als kwalitatief in Flevoland. En maak samenwerkingsafspraken om tot die gewenste situatie te komen;
- Verwijs vroegtijdig ouders naar doelgroepverenigingen. Op basis van onderzoeken van expertise centra naar gemiddeld MLK-ZMLK onderwijs (kwaliteit, niveau) zoeken. ZMLK onderwijs met dependance van levensbeschouwelijke aard zoals PC, RK, etc.;
- Betrek de ouder- en doelgroepverenigingen in een vroegtijdig stadium bij het signaleren van knelpunten en het aandragen van oplossingen;
- Voer een inventarisatie uit naar de bestaande keuzemogelijkheden. breng de effecten in kaart van de scheiding tussen cluster 3 en 4 (nieuwe schotten Die wettelijk zijn voorgeschreven);
- Verzorg veel voorlichting aan scholen over hun rol, mogelijkheden en faciliteiten om ruimte te bieden aan kinderen met beperkingen, rendeert op termijn;
- Wijs scholen erop dat er keuzevrijheid is voor ouders, en dat de school van keuze dus niet mag weigeren. Integratie binnen VO;
- Vergroot de onderzoekscapaciteit van kinder- en jeugdpsychiatrische instellingen (cluster 4) i.v.m. "stuwmeer" i.v.m. indicatiestelling, anders worden wachtlijsten in speciaal onderwijs voorzieningen en aanvragen "rugzakje" voorzien. Dergelijk initiatief t.b.v. een betere toeleiding naar onderwijs en zorg wordt op dit moment voorbereid door Meerkanten, Meregaard, De Reeve, Veldheim Stenia en Kwadrant.

6. Hoe nu verder

Mevrouw IJssel schetst het voorstel van de provincie inzake de totstandkoming van een beleidsvisie speciaal onderwijs. Zij concludeert ook dat niet alle aanbevelingen zaken betreffen die de provincie op zich kan nemen, dus moet er in ieder geval ook nog goed worden gekeken naar welke partij welke aanbeveling op zich kan nemen. Het vervolgtraject kent een aantal verschillende stappen. Allereerst zal er een verslag worden opgesteld van deze brainstormsessie. Dit verslag zal onder de aanwezigen worden verspreid. Vanzelfsprekend zal ook de gedeputeerde worden geïnformeerd over de resultaten. Vervolgens zullen mevrouw IJssel en mevrouw Verstraelen gesprekken aangaan met derden om nog meer input te krijgen voor de beleidsvisie. De gedeputeerde heeft aangegeven dat hierbij de docenten niet mogen worden vergeten. Andere partijen in het onderwijsveld maar ook de gemeenten zullen worden benaderd. Tevens zullen provinciale statenleden die deel uit maken van de commissie Samenleving hierover actief worden benaderd.

De resultaten van vandaag en de input die in het vervolgtraject wordt aangereikt zal worden verwerkt tot een beleidsvisie. Het ligt in de lijn der verwachting dat de provincie in deze beleidsvisie één of twee grote actiepunten zal noemen en zich hiervoor zal inzetten. Aanwezigen stemmen hiermee in.

Aanwezigen:	Organisatie:
Dhr. J. Duenk	De Reeve
Mw. T. Grooff	St. Inclusie (Inclusief Onderwijs)
Dhr. R. de Haas	Gemeente Zeewolde
Dhr. D. Hattenberg	Gemeente Almere en bestuurslid Gewoon Anders
Dhr. W. Heeren	Provinciale Federatie van Ouderverenigingen
Mw. M. Heidstra	St. Abri Almere
Dhr. A. Jonker	Gemeente Lelystad
Dhr. A. Kleine Schaars	De Contour
Dhr. J. Meulenbroek	Triade – zorg en ondersteuning
Dhr. G. Platvoet	SPD Flevoland
Dhr. M. Sparreboom	OCIJ
Mw. J. van Tulder	Zorggebruikersbundeling
Dhr. J. Vermue	Centrum voor Consultatie en Expertise
Mw. G. van Vliet	Namens Reactys en directeur van de Zevenster
Wethouder B. Ritsema	Wethouder Noordoostpolder en voorzitter Stuurgroep Lichamelijk Gehandicapten
Mw. E. Verstraelen	Beleidsmedewerker wonen & zorg, provincie
Mw. K. IJssel	Beleidsmedewerker onderwijs & bibliotheken, provincie

Naschrift:

Er was op 27-8 geen vertegenwoordiger aanwezig van De Vier Provinciën, het REC voor cluster 3, waaronder De Zonnebloem, school voor ZMLK in Emmeloord, valt. Aart Reussink heeft apart gereageerd en verzocht om zijn reactie te verwerken in het verslag. Hij heeft de volgende punten ingebracht:

1. Hij ondersteunt de gedachte dat de provincie de hiaten in het aanbod in kaart wil brengen.
2. Hij benadrukt dat thuisnabijheid een belangrijk thema is. Eén voorziening erbij centraal in Flevoland is slechts gedeeltelijk een oplossing. Beter zou het zijn, als er meerdere, decentraal gehuisveste en kleinschalige voorzieningen worden gerealiseerd, bij voorkeur gekoppeld aan reeds bestaande voorzieningen.
3. Thuiszitters zijn vaak de zogenaamde zmol'ers. Voor die groep is thuisnabijheid zeker van groot belang en kan een kleinschalige, specialistische voorziening uitkomst bieden.

Mevrouw Grooff had voorafgaand aan de bijeenkomst geen rapport ontvangen. Zij heeft het rapport alsnog gelezen en naar aanleiding daarvan nog een aantal vragen aan de provincie meegegeven.

1. Kan de provincie de goede effecten van Gewoon Anders aantonen op basis van de cijfers die in het rapport zijn opgenomen?
2. Reizen Almeerse leerlingen van 12 jaar en ouder meer, omdat Gewoon Anders nog niet optimaal werkt voor het voortgezet onderwijs?

3. Is het mogelijk de middelen voor leerlingenvervoer in te zetten voor de ondersteuning van de opvang van zorgleerlingen binnen het reguliere onderwijs? (In Woerden is hiermee een experiment gestart.)